

DÖNEM: 23

YASAMA YILI: 5

TBMM
DİLEKÇE KOMİSYONU
GENEL KURUL
KARAR CETVELİ

Sayı: 16

YAYIM TARİHİ
01/04/2011

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Kararı

Karar No: 46

Tarih: 25 /03/2011

Dilekçe No	Dilekçinin Adı Soyadı, Adresi	Dilekçe Konusu
6517	Nilgün ÖNEŞ Türsav Sinema Evi Gazeteci Erol Dernek Sk. No:8 Kat:2 Beyoğlu/İSTANBUL	Televizyon dizilerinin uzun süreli olmasından ötürü mesleki sorunlar yaşadıklarını ayrıca bu sektörde çalışanların çalışma şartlarının getirdiği olumsuzlukların incelenmesi talebini içeren dilekçe.

1.Giriş

Komisyonumuza 6517 numaralı dilekçe ile başvuruda bulunan Senaryo Yazarları Derneği (SENDER) Yönetim Kurulu Başkanı Nilgün Öneş, dilekçesinde kısaca; “film sektöründe, televizyon dizilerinin 90 dakika gibi uzun süreli olması nedeniyle mesleki ve hukuksal sorunlar yaşandığını, başka ülkelerde uygulaması bulunmayan ve tüm akşamı kaplayan dizilere, insan gelişimine uygun kültürel ve sektörel bir standart getirilmesi, 18 saati bulan set çalışmaları nedeniyle iş kazalarının meydana geldiğini, set çalışanları ve senaristlerin dizi yapım sürecinde tüm inisiyatifi ve güçlerini kaybettiğini, bununda performanslarını olumsuz etkileyip işten atılmalarına sebep olduğunu” belirterek konunun incelenerek gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

Dilekçede konu edilen iddiaları araştırmak üzere Bursa Milletvekili Ali KUL, Adana Milletvekili Muharrem VARLI ve Mardin Milletvekili Mehmet Halit DEMİR’den oluşan bir alt komisyon kurulmuştur. Komisyonumuz konu hakkında öncelikle Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulundan bilgi istemiştir. Ayrıca 13 Ocak 2011 tarihinde alt komisyon toplantısında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcilerinden bilgi alınmıştır.

2. Kamu Kurumu Açıklamaları

2.1. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından gönderilen cevabi yazılar:

Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğünün 2 Aralık 2010 tarihli yazısında; Senaryo Yazarları Derneğinin (SENDER) dizi sürelerinin kısaltılması ile ilgili talebinin Kültür ve Turizm Bakanlığının görev alanına girmediği, bildirilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca 2.01.2011 tarihli gönderilen yazıda ise;

3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ile radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi ve denetlenmesi görevinin Radyo ve Üst Kuruluna (RTÜK)verildiği,

RTÜK'ün programları yayınladıktan sonra ilgili yasa hükümlerine uygunluk açısından denetlendiğini, Üst Kurulun programlara yayından önce ve müdahale etme veya programları yayından kaldırma, yayın kuruluşlarına programların süreleri ile ilgili olarak öneride bulunma yetkisi bulunmadığı,

Senaryo Yazarları Derneğinin (SENDER) dizi sürelerinin kısaltılması ile ilgili başvurusu hakkında Üst Kurul tarafından yapılacak yasal herhangi bir işlem bulunmadığı,

Ancak RTÜK'ün buna rağmen, Üst Kurul Başkanı, Başkan Vekili ve Üst Kurul yetkilileri ile yoğunlukla dizi film yayınlayan yayın kuruluşları, üst düzey yöneticileri ve Televizyon Yayıncıları Derneği(TYD) temsilcilerinin katıldığı 27 Aralık 2010 tarihinde İstanbul'da yapılan toplantıda konunun gündeme getirildiği ve yayıncıların, bu meslek dalında çalışanların sorunları ile ilgili olarak duyarlı davranmaları konusunda dikkat çekildiği,

Yayın kuruluşu yetkililerinin, dizi süreleri konusunda ısrarcı olmadıklarını, ekonomiye dayanan konu hakkında kuralların ortak belirlenmesi noktasında işbirliğine açık olduklarının ifade edildiği,

Üst Kurulun da sürelerin Avrupa standartlarına çekilmesi konusunda, Avrupa yayın kuruluşlarında yayınlanan dizi sürelerinin araştırılması ile ilgili çalışma başlattığı,

Bildirilmiştir.

2.2.Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından gönderilen 8/03/2011 tarihli yazıda;

506 sayılı Kanuna 2167 sayılı Kanunla eklenen ek 10 uncu maddesi gereğince 11/7/1978 tarihinden itibaren bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan sanatçılar, düşünürler ve yazarların sigortalı sayıldığı,

1/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan, film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları ile müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünürler ve yazarların sigortalı sayıldığı,

Ayrıca, 25/2/2011 tarihli ve 27857 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 51 inci maddesi ile 5510 sayılı Kanununa eklenen ek 6 ncı madde ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılan ve çalıştıkları kişi yanında ay içerisinde çalışma saati süresine göre hesaplanan çalışma gün sayısı 10 günden az olan sanatçılara 30 gün üzerinden primi kendileri tarafından ödenmek kaydıyla sigortalı olma imkanı getirildiği,

Diğer taraftan, 5510 sayılı Kanunda öngörülen şartları yerine getirmeleri halinde sanatçılar ile hak sahipleri Sosyal Güvenlik Kurumunca (SGK) sağlanan sağlık yardımları ile bağlanan gelir ve aylıklardan yararlanabildiği,

Bildirilmiştir.

2.3.Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcisi Alt komisyon toplantısında şifahi olarak;

Kaza, meslek ve şikâyet konularında hazırladıkları istatistik verilerine göre denetim yaptıklarını ayrıca bazı sektörleri proje bazında düzenledikleri istatistiklere göre denetime tabii tuttuklarını,

Uzun süreli ve zor çalışma koşullarına ilişkin dizi film sektöründe çalışanlardan bir şikâyet başvurusunun gelmediğini,

Dizi film sektöründe çalışanların medyaya da yansıyan uzun süreli ve zor çalışma koşullarına ilişkin protestolarını ihbar kabul ettiklerini,

18 saati bulan uzun çalışma süresinin İş Kanununa aykırı olduğunu ve bunun cezai müeyyidesinin bulunduğunu,

4857 sayılı İş Kanunda çalışma süresini belirleyen düzenlemelere göre, çalışma süresinin haftada en fazla 45 saat, günlük çalışma süresinin ise en fazla 11 saat olabileceği, bu çalışmanın ardından kesintisiz 12 saat dinlenme süresinin kullanılması gerektiği, 18 yaşını doldurmamış genç işçilerin geceleri çalıştırılmasının yasak olduğunu, işçilerin gece çalışma süresinin ise 7,5 saati geçemeyeceğinin öngörüldüğü,

Belirtmiştir.

4.Usule ve Esasa İlişkin Değerlendirme

Komisyonumuz gerek, kurum yetkililerinin açıklamalarını gerekse bu kurumlarca komisyonumuza gönderilen yazı, araştırma raporları ve diğer dokümanları incelemiş, ayrıca 8.12.2010 yılında düzenlenen alt komisyon toplantısına katılan RTÜK Başkanının konuyla ilgili verdiği bilgileri de değerlendirmiştir.

Buna göre;

Dizi sürelerinin uzun tutulmasındaki temel amacın ekonomik boyuttan kaynaklandığı, dizi filminin maliyetini kurtarabilmesi için reklam alması gerektiği, bir dizi için en önde gelen gelir kaynağının alınan reklamın oluşturduğu, bir televizyon dizisinin tek bölümü için 4-5 defa reklam kuşağı vermesiyle maliyetini karşılayabildiği, bunun da dizi süresini uzattığı, uzun dizileri hazırlamak için ise çalışanlarca uzun ve yorucu, çoğu zaman iş sağlığı ve güvenliği olanaklarından yoksun bir çalışma sürdürüldüğü anlaşılmaktadır.

Uzun televizyon dizilerini standart bir süreye çekecek hiçbir yasal mevzuatın bulunmadığı anlaşılmakla birlikte, Komisyonumuzda, yayıncının yayınlayacağı bir programın maksimum kaç dakika olacağının yasa ile belirlenmesinin yerinde olmayacağı yönünde kanaat oluşmuştur.

Hâlihazırda RTÜK tarafından yayıncılara dizi film sürelerine standart getirerek yaşanan sorunların giderilmesi yönünde tavsiyelerde bulunduğu ve yayın kuruluşu yetkililerinin, dizi süreleri konusunda ısrarcı olmadıkları, kuralların ortak belirlenmesi noktasında işbirliğine açık olduklarının ifade edildiği anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede, Komisyonumuzca, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun (RTÜK) yanı sıra Kültür ve Turizm Bakanlığı ve iş sağlığı ve güvenliği konularında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı marifetiyle yapımcılar/yayıncılar bir araya gelerek dizi sürelerine standart getirilmesi noktasında mutabakat sağlamaları halinde dizi film sektöründe çalışanların iş koşullarının iyileşebileceği ve senaristlerin karşılaştıkları mesleki sorunların çözülebileceği düşünülmektedir.

RTÜK'ün reklam süresini azaltıp çoğaltma gibi bir yetkisinin bulunmadığı, reklam sürelerinin 3984 sayılı RTÜK yasasında belirlendiği, ayrıca Avrupa Sınır Aşan Televizyon Sözleşmesinde de reklam ile ilgili maksimum sürenin yer aldığı, buna göre bir saatlik yayın süresinin en fazla %20'sini reklamların oluşturabileceği anlaşılmıştır.

Yeni RTÜK Kanunu ile yayın esnasında ekrana ürün yerleştirme olanağının da getirildiği, bunun da sorunun giderilmesine olumlu katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

RTÜK'ün yaptığı çalışma sonucunda, Avrupa yayın kuruluşlarında dizi sürelerinin 60 dakikayı geçmediği, bu süreleri belirlemeye yönelik hiçbir yasal düzenleme bulunmadığı buna rağmen yayıncıların bunu kendi denetim mekanizmaları çerçevesinde yürüttüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuz bilgisine başvurduğu gerek Kamu kurumlarının açıklamalarından gerekse yazılı ve görsel basın organlarının haberlerinden özellikle dizi film sektöründeki çalışanların durumlarının Anayasanın 18'inci maddesinde belirtilen angarya yaşağını zorlayan uygulamalar ve yapılanma içerdiğini gözlemiştir.

Diğer yandan günün uzunca bir kısmında çalıştığı anlaşılan film sektöründeki çalışanların çalışma koşullarının Sosyal Güvenlik ve İş Mevzuatı yönünden incelenmesinde kamu yararı olduğu değerlendirilmiştir.

Dizi sürelerinin yapımcılar-yayıncılar tarafından makul bir seviyeye çekilmesi sağlanabildiğinde Senaryo Yazarları Derneği'nin (SENDER) televizyon dizilerinin uzun süreli olmasından ötürü mesleki sorunlar yaşadıklarına yönelik şikâyetlerinin de giderilebileceği düşünülmektedir.

Komisyonumuzda, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) ve Kültür ve Turizm Bakanlığından sektörde faaliyet gösteren yapımcıların/yayıncıların dizi sürelerine standart getirmelerine ilişkin platform oluşturmaları yönünde girişimde bulunma gayretlerini desteklemektedir.

Geređi Düşünüldü:

Televizyon dizilerinin uzun süreli olmasından ötürü mesleki sorunlar yaşadıklarını ayrıca bu sektörde çalışanların çalışma şartlarının getirdiği olumsuzlukların incelenmesi talebini içeren dilekçe hakkında yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda;

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından, dizi film sektöründeki çalışanların çalışma koşullarının, Sosyal Güvenlik ve İş Mevzuatı açısından Teftiş Kurulu marifetiyle incelenmesinin istenilmesine,

3071 sayılı Kanun ve TBMM İçtüzüğü'nün ilgili maddeleri gereğince, itiraz yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.

Karar No: 46

Konu : Televizyon dizilerinin uzun süreli olmasından ötürü mesleki sorunlar yaşadıklarını ayrıca bu sektörde çalışanların çalışma şartlarının getirdiği olumsuzlukların incelenmesi talebini içeren 6517 nolu dilekçe.

Yahya AKMAN
Şanlıurfa Milletvekili
Başkan

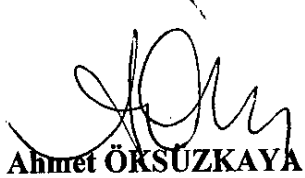
Toplantıda Bulunmamıştır.
Ali KUL
Bursa Milletvekili
Başkanvekili

Toplantıda Bulunmamıştır.
Faruk KOCA
Ankara Milletvekili
Sözcü

Mehmet Halit DEMİR
Mardin Milletvekili
Katip Üye

Toplantıda Bulunmamıştır.
Hayrettin ÇAKMAK
Bursa Milletvekili
Üye

Toplantıda Bulunmamıştır.
Hüseyin BESLİ
İstanbul Milletvekili
Üye

Ahmet ÖKSÜZKAYA
Kayseri Milletvekili
Üye

Toplantıda Bulunmamıştır.
Fuat OLMEZTOPRAK
Malatya Milletvekili
Üye

Toplantıda Bulunmamıştır.
Seracettin KARAYAGIZ
Muş Milletvekili
Üye

Recep TANER
Aydın Milletvekili
Üye

Toplantıda Bulunmamıştır.
Rasim ÇAKIR
Edirne Milletvekili
Üye

Toplantıda Bulunmamıştır.
Muharrem VARLI
Adana Milletvekili
Üye

Toplantıda Bulunmamıştır.
Fatma KURTULAN
Van Milletvekili
Üye